

nja i izvođenja plana sa izdavanjem magdenburških centurija. Na svom terenu i ako bi bio raspolagao sa suradnicima možda manje intelektualne spremne, nego što su bili urednici i pisci centurija, Vlačić bi bio razvio iste sposobnosti. Među svima hrvatskim i slovenskim protestantima on je stršio svojim znanjem, iskustvom, smislom za praktičan rad i svojim karakterom. On je bio najizrađeniji i najspremniji i Slovenci i Hrvati obraćali su se uvijek za pomoć i savjet. Poslije protjerivanja iz Jene, i kad je tražio polje za veću aktivnost, on je dolazio u Istru. Tada je već imao gotove planove za rad. Poslije povratka pisao je (u ljeto 1563.) Beyeru:

»Fui hac aestate Venetiis et in patria ac reperi homines mediocritates veritatis cupidos. In Carnia, Croatia, Carinthia, et finibus Styriae sic satis vera religio propagatur«. ⁹⁶⁾

U korespondenciji između Matije Klombnera i baruna Ungnada Klombner između 1561. i 1563. nekoliko puta tvrdokorno, premda ne nalazi odziva, spominje i predlaže Vlačića, kao čovjeka, koji može da prevodi i piše protestantske knjige na hrvatskom jeziku i koji može da vodi čitavo poduzeće oko izdavanja slovenskih i hrvatskih knjiga.⁹⁷⁾ Trubar bi trebao da ostane propovjednik, a Vlačić pisac i izdavač.

»Zu dem schriftlichen Wort is niemants tauglicher derzeit als Illyricus. Er ist 20 meil von da in Isterreich purtig, khan guet khrobatisch, die glagula und tshurulikha«. I zatim:

⁹⁶⁾ »Ovoga ljeta bio sam u Mlećima i u domovini i upoznao sam male ljude koji su željni istine. U Kranjskoj, Hrvatskoj, Koruškoj i u krajevima Štajerske već se sada dosta širi prava vjera«.

⁹⁷⁾ Ivan Kostrenčić, *Urkundliche Beiträge zur Geschichte der protestantischen Literatur der Südslaven in den Jahren 1559.—1565.*, Wien, 1874., str. 62, 72, 75, 184.